

## อียูเตรียมออกกฎหมายเรื่องความรับผิดชอบในการประกอบธุรกิจที่เคารพสิทธิมนุษยชนและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

By thaieurope - December 9, 2020

เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม ที่ผ่านมามีมติของคณะมนตรีแห่งสหภาพยุโรปได้ออกข้อสรุปเรื่องสิทธิมนุษยชนและการจ้างงานที่มีคุณค่าในห่วงโซาการผลิตโลก (Council Conclusions on Human Rights and Decent Work in Global Supply Chain) มอบหมายให้คณะกรรมการยุโรปจัดทำร่างกฎหมายใหม่เกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการอย่างยั่งยืน (Corporate due diligence) ซึ่งวางกลไกให้ภาคเอกชนอียูตรวจสอบห่วงโซาอุปทาน (Supply chain) และเครือข่ายการผลิตของตนในด้านสิทธิมนุษยชน และความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อเสนอเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของคณะมนตรีแห่งสหภาพยุโรปและสภายุโรปภายในปี 2564 โดยการจัดทำร่างกฎหมายดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของแนวทางขับเคลื่อนโลกหลังโควิดของอียู และแผนงาน European Green Deal ซึ่งมุ่งเน้นการร่วมมือกันเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมโลกบนพื้นฐานของเศรษฐกิจสีเขียว ที่ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นตัวขับเคลื่อน และสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

สาระสำคัญของกฎหมายที่จะตราขึ้นนี้คือ การกำหนดให้ภาคธุรกิจอียู รวมถึงบริษัทต่างๆ ทั่วโลกที่ทำธุรกิจกับอียู ต้องทำการตรวจสอบ supply chain ของตนอย่างเป็นรูปธรรม โดยคำนึงถึงความเสี่ยงของการดำเนินธุรกิจที่จะส่งผลกระทบต่อสิทธิมนุษยชน สิ่งแวดล้อม ตลอดจนผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องในทุกกลุ่มทั้งผู้ถือหุ้น พนักงาน ลูกค้า ผู้ส่งมอบ ชุมชนท้องถิ่น และสังคมโดยรวม และทำการรายงานผล ควบคู่ไปกับเรื่องการดูแลและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินธุรกิจอยู่ภายใต้กรอบของธรรมาภิบาลที่ดี มีความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบระหว่างกันได้อย่างเหมาะสม

### ความเป็นมาในการตรวจสอบสถานะด้านสิทธิมนุษยชนของภาคธุรกิจอียู

เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่าการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ทำให้ผู้ประกอบการทั่วโลกต้องหันมาทบทวนการบริหารจัดการห่วงโซาอุปทานของตนเองเสียใหม่ให้มีความแข็งแกร่งและสามารถจัดการความเสี่ยงโดยการแสวงหาแหล่งผลิตที่กระจายออกไปมากขึ้น วิกฤตในครั้งนี้ยังสะท้อนให้เห็นถึงความเปราะบางของสถานการณ์แรงงานในระบบห่วงโซาการผลิตโลก อาทิ ปัญหาแรงงานถูกเอารัดเอาเปรียบ หรือการใช้แรงงานเด็กและผู้หญิงที่ไม่เป็นธรรม จากสาเหตุดังกล่าวทำให้ภาคประชาสังคมเรียกร้องให้อียูและชาติสมาชิกให้ความสำคัญกับประเด็นดังกล่าวมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะเรื่องการเคารพสิทธิมนุษยชนและการปฏิบัติตามอย่างจริงจัง โดยไม่ปล่อยให้เกิดกำไร/ขาดทุน เป็นตัวกำหนดทิศทางของการดำเนินธุรกิจอย่างที่เคยเป็นเพื่อขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป

สถานการณ์ดังกล่าวได้นำไปสู่ความพยายามในการกำหนดความรับผิดชอบของธุรกิจในการเคารพสิทธิมนุษยชนที่มีความเข้มข้นมากขึ้น ที่ผ่านมามีคณะกรรมการยุโรปด้านยุติธรรม (DG Justice) ภายใต้การนำของนาย Didier Reynders ได้เสนอข้อริเริ่มในการออกกฎหมายเพื่อบังคับให้ภาคเอกชนอียูตรวจสอบ supply chain ของตนเพื่อเป็นการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจในด้านสิทธิมนุษยชนและความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม โดยจะมีการจัดการหารือกับภาคส่วนต่าง ๆ ของสังคมก่อนที่จะเสนอกฎหมายเข้าสู่กระบวนการพิจารณาในช่วงไตรมาสแรกของปี 2564 ซึ่งทำให้งดงามได้รับแรงสนับสนุนจากคณะกรรมการด้านนิติบัญญัติแห่งรัฐสภายุโรป หรือ JURI ในเวลาต่อมา

กฎหมายใหม่นี้จะมีผลในการจัดระเบียบที่สอดคล้องกันในทุกประเทศสมาชิกอียู และวางกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการอย่างยั่งยืนโดยนำหลักการชี้แนะของสหประชาชาติ อาทิ หลักการว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (UN Guiding Principles on Business and Human Right) มาปรับใช้ในแผนปฏิบัติการระดับชาติผ่านมาตรการแบบผสมผสานทั้งการบังคับด้วยกฎระเบียบและการส่งเสริมและสนับสนุนด้วยการจูงใจ เพื่อให้การดำเนินการในเรื่องนี้สอดคล้องกันในทิศทางเดียวกัน

### ผลกระทบต่อภาคธุรกิจไทย ที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายฉบับใหม่

อียูเป็นประเทศที่ให้ความสำคัญกับประเด็นด้านสิทธิมนุษยชน แรงงาน และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร และมีเป้าหมายที่จะผนวกการพัฒนาที่ยั่งยืนเข้ากับกระบวนการทางธุรกิจ ซึ่งอาจนำไปสู่การเสนอกฎระเบียบควบคุมซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อประเทศที่สามรวมถึงไทยได้ ในขณะเดียวกันแนวโน้มการดำเนินธุรกิจในโลกยุคปัจจุบัน กำลังเปลี่ยนจากการมุ่งสนองประโยชน์แก่เจ้าของกิจการ มาสู่การให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มอย่างทั่วถึง

จากข้อมูลของกระทรวงพาณิชย์ ในปัจจุบัน อียู (27 ประเทศ) เป็นคู่ค้าที่สำคัญของไทย มีสัดส่วนการค้ากับไทยสูงถึง 7.9% ซึ่งสูงรองจากอาเซียน (22.4%) จีน (16.5%) ญี่ปุ่น (12%) และสหรัฐฯ (10.1%) และเป็นตลาดให้กับสินค้าที่ไทยมีศักยภาพส่งออกไปอียู เช่น ยานยนต์และชิ้นส่วน เครื่องแต่งกาย อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ผลิตภัณฑ์อาหารอื่น เคมีภัณฑ์ ยาง และพลาสติก เป็นต้น

ดังนั้น นักลงทุนไทยและผู้ประกอบการไทยในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการส่งออกไปยังอียูจึงควรติดตามความคืบหน้าของนโยบายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้อย่างใกล้ชิด รวมถึงต้องทำความเข้าใจห่วงโซ่อุปทานของตนเองให้ดียิ่งขึ้นโดยอาจทำการสำรวจและประเมินว่าการประกอบกิจการของตนมีความเสี่ยงหรือผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนที่อาจเกิดขึ้นในกระบวนการดำเนินงานของบริษัทในขั้นตอนต่างๆหรือไม่ รวมถึงต้องวางแผนในการป้องกันและบรรเทาหรือแก้ไขปัญหากการประกอบธุรกิจของตนส่งผลกระทบต่อสิทธิมนุษยชน เพื่อเป็นไปตามกฎระเบียบของอียู รวมถึงเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจไทยเพื่อให้สามารถรักษาดูแลตลาดที่สำคัญ

| Hlstatz.com |            |
|-------------|------------|
| Vis. today  | 18         |
| Visits      | 24 532 287 |
| Online      | 1          |

ที่มา: <https://www.consilium.europa.eu/media/46999/st13512-en20.pdf>

สนับสนุนโดยงบประมาณของกระทรวงการต่างประเทศ ข้อมูลจากทีมประเทศไทย ณ กรุงบรัสเซลส์  
และส่วนราชการไทยทุกแห่งในยุโรป © 2548 - 2560 Thaieurope.net สงวนลิขสิทธิ์